

**ОВінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.
«___» _____ 2020 р.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБУВАННЯ**
(для випускників з інших спеціальностей)
ОСНОВИ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ
спеціальність 025 Музичне мистецтво
ступінь вищої освіти бакалавра
на основі ОКР молодшого спеціаліста
освітня програма Музичне мистецтво

Голова комісії для проведення співбесід

О.Є.Верецагіна-Білявська

Для вступників на навчання за спеціальністю 025 Музичне мистецтво на здобуття ступеня вищої освіти бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста. Метою додаткового вступного випробування є визначення рівня музично-теоретичної підготовки вступника та виявлення ступеня сформованості до подальшого навчання та вдосконалення професійної майстерності.

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Музичний звук. Властивості і якості звуку. Натуральний звукоряд. Обертони. Темперований лад.
2. Звукоряд. Основні ступені звукоряду. Складові і літерні назви ступенів звукоряду. Октава. Діапазон. Регістр. Півтон і цілий тон. Знаки альтерації (ключові і випадкові). Енгармонізм. Діатонічні і хроматичні півтони і тони. Ключі. Ключ «соль», «фа», система ключів «до».
3. Ритм. Метр. Розмір. Темп. Основні і особливі види ритмічного поділу. Прості, складні, змішані розміри. Угрупування в простих, складних, змішаних розмірах. Такт. Затакт. Синкопа. Змінний розмір. Поліметрія. Поліритмія. Темп. Позначення темпу. Агогіка. Динамічні відтінки. Артикуляція. Позначення характеру виконання.
4. Лад. Тональність Загальне поняття про лад. Смыслова диференціація музичних звуків (головні і підлеглі, стійкі і нестійкі). Тяжіння і розв'язання.
5. Мажор і мінор. Три види мажору і мінору. Тональність. Квінтове коло тональностей. Енгармонізм тональностей. Паралельні і однойменні тональності. Поняття про інші ладові структури (двічі гармонічні лади, збільшений і зменшений лади).
6. Діатоніка. Діатонічні ладові структури. Діатонічні різновиди мажору і мінору - іонійський, лідійський, міксолідійський, еолійський, доійський, фрігійський. Порівняння їх зі звичайним мажором і мінором. Конструктивні та фонічні особливості ладів: характерна ступінь, характерний інтервал (лідійська кварта, міксолідійська септима, дорійська секста, фрігійська секунда).
7. Інтервал. Ступенева і тонова (кількісна та якісна) величина інтервалів. Обернення інтервалів. Класифікація інтервалів: за часовим співвідношенням (мелодичні та гармонічні); по відношенню до октави (прості і складні); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по слухового враженню (консонуючі і дисонуючі); по

положенню в тональності (стійкі і нестійкі). Енгармонізм інтервалів. Побудова всіх видів інтервалів від звуку вгору і вниз.

8. Інтервали на ступенях мажору (натурального і гармонічного) і мінору (натурального і гармонічного). Розв'язання нестійких інтервалів. Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору (зб.2, зм.7, зб.5, зм.4). Загальні закономірності розв'язання хроматичних інтервалів.
9. Акорд. Види акордів: тризвук, септакорд, нонакорд. Терція - основа побудови акордів. Класифікація акордів: по слуховому враженню (консонуючі і дисонуючі); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по положенню в тональності (стійкі і нестійкі); по положенню основного тону (основний вид й обернення). Короткі відомості про альтерацію в акордах.
10. Чотири види тризвуків. Обернення тризвуків. Тризвуки на ступенях мажору та мінору. Головні тризвуки ладу. Побічні тризвуки. Розв'язання побічних тризвуків (по тяжінню ступенів). Розв'язання збільшеного і зменшеного тризвуків.
11. Шість видів септакордів. Обернення септакордів. Септакорди на ступенях мажору та мінору (натуральні і гармонічні). Головні септакорди (домінантсептакорд, септакорд другого ступеня, ввідні септакорди) з оберненнями та розв'язанням.
12. Хроматизм. Внутрішньоладовий хроматизм. Правила правопису хроматичної мажорної і мінорної гам. Альтерація нестійких ступенів ладу. Загальні принципи розв'язання альтерованих інтервалів. Модуляційний хроматизм. Загальне поняття про модуляції. Види модуляцій: перехід, відхилення, зіставлення. Тональності першого ступеня споріднення.
13. Музичний синтаксис. Розчленованість музичної мови. Цезура. Головні ознаки цезури (пауза, зупинка, повторність мелодійних чи ритмічних фігур). Мотив. Фраза. Період. Речення, каденція, види каденцій. Різновиди періоду (квадратні і неквадратні період, період повторної структури, період єдиної будови, період з розширенням і доповненням, період з трьох речень, однотональний і модулюючий періоди).
14. Мелодія. Мелодична лінія. Види мелодичного малюнка (повторність звуку, оспівування, висхідний, спадний, хвилеподібний рух; закон мелодичної противаги). Мелодична вершина. Кульмінація.
15. Поняття про фактуру. Види фактур: монодія; багатоголосся - гомофонно-гармонічна і акордова фактура; поліфонія - імітаційна, контрастна, підголоскова. Фактурні прийоми: фігурація (гармонічна, ритмічна, мелодична); приховане багатоголосся. Виразна роль фактури.

16. Транспозиція. Секвенція. Три способи транспозиції (на інтервал, на хроматичний півтон, за допомогою заміни ключа). Секвенція (загальне поняття). Мотив секвенції. Ланка секвенції. Секвенція - один з прийомів розвитку музичного матеріалу. Секвенції тональні (діатонічні) і модулюючі.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- знати основні теоретичні поняття з курсу "Елементарна теорія музики" для їх практичного застосування при сольфеджуванні й слуховому аналізі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

Склав - виставляється абітурієнту, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, правильно побудував і розв'язав інтервали.

Не склав - виставляється вступнику, який продемонстрував невірну відповідь на поставлені теоретичні запитання.

Рекомендована література

1. Андрєєва О. Основи музичної грамоти / О. Андрєєва. – Вид. 5, випр. і доп. – К. : Музична Україна, 1993. – 136 с. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.2 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1972. – 362 с. 4
2. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.1 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1969. – 362 с.
3. Виноградов Г. Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская. – М., 1991.
4. Красинская Л. Элементарная теория музыки : учеб. пособие / Л. Красинская, В. Уткин. – М., 1991.
5. Побережна Г.І. Загальна теорія музики / Г.І. Побережна, Т.В. Щириця. – К. : Вища школа. 2004.
6. Смаглій Г.А. Основи теорії музики: підручник для навч. закл. освіти, культури і мистецтв/ Г.А. Смаглій, Л.В. Маловик. – Харків : Факт, 2001.
7. Павлюченко С. Елементарна теорія музики : Посібник для музичних шкіл та училищ / С. Павлюченко. – К. : Музична Україна, 1997. – 362 с.
8. Побережна Г.І., Щириця Т.В. Загальна теорія музики : Підручник / Г.І. Щириця Т.В. Побережна. – К. : Вища школа, 2004. – 303 с.